

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Sectio VI. De Simonia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

Simonie notio, & divisio traditur. 501

Qui superstitiosis instrumentis res perditas
requirit, duobus annis pœnitentiam aget
(*Pœnit. Rom. tit. 6. cap. 7.*).

Qui aliquid manducabit, aut biber, aut se-
cum feret, ut Dei judicia impediat aut evertat,
pœnitentiam aget ut magus (*ibid. c. 6.*).

SECTIO VI.

DE
SIMONIA.

CAPUT I.

Simonie notio, & divisio traditur.

Mare magnum ingredimur, ubi plerique ab-
sorpti sunt, scientes nonnulli ac volentes,
ignorantes alii. Hoc semper malo vexata est
Ecclesia; & sub primâ & secunda Regum nostro-
rum stirpe Gallica præsertim Ecclesia hoc morbo
afflicta est. Ut malo huic remedium afferreret
sanctus Gregorius magnus plures ad Galliæ Re-
ges, & ad Brunichildam Reginam litteras dedit;
pluresque Synodos coegere Episcopi, ut hanc
pestem averterent. Nostro hoc ævo vix hic
morbus se prodit. Verum nonnulla sophismata
recentiores Casuistæ excogitarunt, ut Simonie
timorem omnem eliminarent; & si illorum ad-
mittatur doctrina, nulla jam Simonia committi
potest, adeo multa reperere, ut Dignitatum &

Beneficiorum cupidos palparent, eorumque ambitionem & avaritiam foverent. Eorum celebris distinctio inter *pretium* & *causam*, viam Simonia scandaloſe aperit; docent enim non poſſe profecto pecunia Beneficium acquiri, ſed poſſe quidem Collatori pecuniam dari, ut ad Beneficium conferendum determinetur: ſatis vero eſt ad Simonia labem vitandam, ut quis habitually nolit rei temporali ſpiritualem æquiparare. Ulterius alter progreditur, docetque nullam ab illo ſimoniam committi, qui pecuniam promittens Beneficium accipit, ſi hanc ſolvendi intentionem non habet. Si vera ſint hæc axiomata, jam ab orbe ſimonia omnis exulat. Quis enim, quod in Beneficio ſpirituale eſt, pecunia comparare velit? Nonne ſola in hoc temporalia ſtantur? Conveniunt omnes Jurisperiti contræctus formam non in actuali ſolutione conſiſtere, ſed in contrahentium voluntate. Paucos ante annos ab illuſtriſſimis Gallia Episcopis cenſura confixa ſunt propoſitiones iſtae omnes, & Theologica Pariſienſi Facultate damnatae.

Hiſce adnumero in Romana Curia degentium inventiones, quibus Beneficia impune emunt, ſaltem coram terræ iudicibus; tales ſunt penſionum anticipatae ſolutiones, capellarum erectiones, aliaque ſimilia nimium in praxi frequentia. At inviſibilis Iudex haud juxta hæc ſophiſtata ſententiam feret; his ſiquidem aranea telæ nequeunt peccatores abſcondi.

Simoniam itaque ſtudioſa voluntas eſt emendare aut vendendi rem ſpiritualem pro temporali vel econtra

contra. Unde tria ad simoniae peccatum concurrunt, videlicet res spiritualis ceu *merx*, res temporalis ceu *pretium*, & voluntas seu intentio illam mercem pro isto pretio comparandi, aut dandi. Horum quodlibet succincta explicatione dilucitare libet, ut simoniae virus & facilius dignosci, & cautius vitari queat.

Res *spiritualis* esse potest vel *in se*, ut Sacramenta, reliquiae, gratia, indulgentiae &c. vel ex suo *sine* intime cum spirituali connexa, uti proventus beneficiales, studium concionis, catechesis, jus Patronatus, aut quaelibet ad animae salutem directe tendens actio.

Pretii temporalis nomine non modo pecunia sed quodvis aliud aequivalens subintelligendum venit. Unde trifariam illud Theologi dividunt, nimirum in munus a manu, a lingua, ab obsequio. Per *munus a manu* pecunias, annulos, vestes, frumenta, aut alia pretiosa: per *munus a lingua* patrocinium, favorem, vel commendationem animo quidquam spirituale impetrandi factam designant, uti si collatoris famulum commendatione promoveas, ut hic vicissim patrocinando quoddam beneficium a suo Domino tibi impetret. Per *munus ab obsequio*, quodlibet servitium Praelato vel Collatori praestitum denotatur, si nempe eo animo illud quis subiret, ut pro retributione ecclesiasticum Beneficium reportet. Hoc considerent, qui munus Eleemosynarii aut aliud apud Episcopum suscipiunt, si enim hujus muneris exercitio ad obtinendam

Beneficium viam sibi sternere intendunt, veram
Simoniam committunt.

Voluntas, seu intentio in simoniaco ea sufficit, qua temporale dare vel offerre pro spiritualis obtentione velit, sive deini hoc temporale ut strictum *pretium*, sive ut alliciens *motivum* respective ad spirituale intendat; sive hanc suam intentionem verbis exprimat, & in pactum deducat, sive intus in corde contineat (a). Profecto, Simon Magus (a quo hoc vitium nomen traxit), dure increpatus a sancto Petro, fuit eo quod *existimavit donum Dei pecunia possideri* (Act. 8.); & tamen nude *pecuniam obtulit*, ut cui ipse manum imposuisset, Spiritum sanctum acciperet. Juxta nova Casuistarum principia Simon excusare se potuisset, ac dicere, non pro dono spirituali, sed ad captandam

(a) Innocentius XI. has damnavit propositiones: *Dare temporale pro spirituali non est Simonia, quando temporale non datur tamquam pretium, sed dumtaxat tamquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituale, vel etiam quando temporale est solum gratuita compensatio pro spirituali, aut e contra.* n. 45. Et id quoque locum habet, etiam si temporale sit principale motivum dandi spirituale, imo etiam si sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud pluri aestimetur, quam res spiritualis. n. 46. Et Can. ex multis. 1. quæst. 3. Alexander III. testatur, Chalcedonense Concilium condemnasse eos, qui Ecclesie Beneficium interventu pecunie acquirunt. Quia nempe hujusmodi pecunie, aut alia munera pro sine quidem intermedio, aut proximo benevolentie &c. captationem, pro ultimo et præcipuo rei spiritualis obtentionem respiciunt.

Apostolorum benevolentiam oblatas a se pecunias fuisse. Ast Ficulneæ istæ distinctiones quandoque apud homines, numquam apud Deum valent (a).

Peccatum grave simoniam esse sanctus Petrus ostendit, qui justo zelo succensus ad Simonem dixit: *Pecunia tua tecum sit in perditionem; quia donum Dei existimasti pecunia possideri* (Act. 8.). Simoniac pravitatem triplici ex capite sanctus Thomas (2. 2. quæst. 100. art. 1.) demonstrat „ 1. Quia res spiritualis non potest aliquo pretio terreno compensari, ut de sapientia dicitur: *Pretiosior est cunctis opibus* (Proverb. 3.). 2. Quia id non potest esse debita venditionis materia, cujus venditor non est dominus; Prælati autem Ecclesiæ non est dominus spiritualium rerum, sed dispensator

(a) Tunc moraliter loquendo (ait P. Antoine *Tr. de Virt. Relig. art. 3. Q. 2.*) & in æstimatione prudentum temporale re ipsa se habet ut *pretium*; cum non datur *ratio titulo*, quam ad obtinendum spirituale, nec confertur spirituale nisi ad temporale obtinendum. Sicut enim dans munus judici ut motivum ad obtinendam sententiam iniquam, dicitur emere justitiam; & iudex illam ferens propter munera accepta dicitur vendere justitiam; ita qui dat temporale, ut moveat alium ad dandum Beneficium, emit virtualiter beneficium, & qui confert beneficium propter munera data, illud vendit, & vere tunc datur unum loco alterius. Alioqui nemo subtilitatis metaphysicæ peritus posset unquam Simoniam committere.

„ fator secundum illud : *Sic nos existimet homo*
 „ *ut ministros Christi , & dispensatores My-*
 „ *riorum Dei (I. Cor. 4.) .* 3. Quia venditio
 „ repugnat spiritualium origini, quæ ex gratia
 „ voluntate Dei proveniunt : unde & Dominus
 dicit : *Gratis accepistis , gratis date (Matth.*
10.) . Ex hac angelici Præceptoris doctrina
 aperte sequitur, Simoniam non unam sed tripli-
 cem videlicet sacrilegii, irreligiositatis, ac impi-
 stitiæ deordinationem involvere ; quam numquam
 materiæ levitas, sed sola inculcata inadverten-
 tia, aut ignorantia minuit. Hinc qui pro
 spirituali vel leviusculum munus confert, aut
 accipit æque grave vel gravius peccatum commi-
 tit ; quia rem inæstimabilem vili adeo pretio
 appendit (a).

CAPUT II.

Communes Simonie divisiones adducuntur.

Simoniam in eam quæ juri divino, & eam quæ
 juri humano est inimica, dividitur. Prior
 rei spiritualis sive expressa, sive tacita, pro
 supra exposuimus, venditione vel emptione
 committitur, estque intrinsece ac graviter mala,
 seu (ut scholæ loquuntur) prohibita quia male
 posterior in arbitraria Beneficiorum permuratio-
 ne

(a) Huc damnata ab Alexandro VII. propositio spe-
 rat : *Non est contra justitiam Beneficia non con-*
ferre gratis, quia collator conferens illa Beneficia
ecclesiastica pecunia interveniente, non exigit illam
pro collatione Beneficii, sed veluti pro emolumento
temporali, quod tibi conferre non tenebatur, n. 22.

ne consistit, estque mala quia prohibita; hujusmodi autem permutationes non obtenta prius licentia fieri Ecclesia prohibuit; ut res sacrae, ab avaritiae mercatura immunes manerent; debitusque iisdem servaretur honos.

Huic primariae adhuc alia in mentalem, conventionalem & realem divisio accedit. *Simoniam mentalem* nihil aliud est, quam interna simoniaca intentio, quae ad actionem quamdam externam impellit, vel eandem comitatur. Ut si Canonicus primario propter distributiones choram adeat; propter stipendium celebret, quin prava ipsius voluntas foris appareat (a).

Conventionalis Simonia est pactum expressum vel tacitum circa rem spiritualem emendam aut vendendam, necdum tamen executioni mandatum. Pactum *expressum* fit, quando clavis, perspicuisque verbis quis paciscitur se illam pecuniam dare, ut illud exempli gratia Beneficium acquirat: *tacitum* est, quando quis signo aliquo votum alterius sibi comparat, aut ad dandum spirituale inducit, veluti si illi, dum Capitulum ingreditur marsupium ostendatur argento plenum, cujus obtinendi spe votum suum daret, ut alius Canonicatum consequeretur.

Realis

(a) Hinc per *Simoniam mentalem* non mere internum propositum, sed actum externum cum occulta simoniaca intentione positum intelligunt. Nihilominus sicuti internum propositum furandi ad speciem furti, ita & ejusmodi propositum ad *Simoniam* reducitur, ea tamen conditione, ut poenae canonicae in Simonicos latae, ad hanc mere internam simoniam minime sese extendant.

Realis simonia pactum est, utrinque executioni mandatum, sive dein pretium complete sive incomplete fuerit solutum. Quod si perfecta conventionione unius solum, puta vel rei spiritualis, vel temporalis facta traditio sit, usque dum mutua fiat, simonia ex conventionali, & reali *mixta* erit.

Præter hasce adhuc alia simoniaca lues ecclesiasticos inficit, magnasque in sancta Ecclesia ruinas causat. Eam *confidentialem* vocant, et describunt, quod sit pactum expressum vel tacitum, quo ille, cui procuratum, aut resignatum Beneficium fuit, obligatur, ut procuratori, vel resignanti certam pensionem præstet, aut Beneficium ipsum suo tempore resignanti, vel tertio cuidam iterum resignet. Malo huic nominum ingravescenti ut Romani Pontifices Pius IV. & Pius V. obviarent, solemnes Bullas ediderunt, quibus antiquæ sunt innovatæ penæ, ac plures superadditæ. Has quarto in capite producemus (a).

(a) Sanctus Pius V. in Bulla *Intolerabilis* simoniæ confidentiæ modos *pensione, accessu, ingressu & regressu* complectitur. *Pensio* est pars reddituum a resignatario resignanti solvenda. *Accessus* est jus adeundi beneficium interea alteri collatum quam primum in aliquo tertio, in cuius favorem intermedia facta est collatio, impedimentum actibus &c. cessat. *Ingressus* dicitur jus de novo adeundi Beneficium, ante captam possessionem alteri cessum, quam primum ille alter aliud Beneficium obtinuerit, aut morte raptus fuerit.

Simoniam juri divino adversam ab ecclesiastica distinguendi regula hæc esto. Quoties res *in se spiritualis* aut cum spirituali arte *connexa* pro temporali datur, simonia juri divino tam naturali quam positivo repugnans perpetratur. Qui vero rem spiritualem pro spirituali, vel temporalem pro temporali largitur, commutat &c. cujus largitionem, commutationem propter simoniacæ intentionis, & damni spiritualis periculum Ecclesia prohibuit, simoniam ecclesiasticam committit, sive dein mala intentio, aut damnum adsit sive non.

Simoniam itaque proprie talem, ac jure divino prohibitam committunt 1. *Parochi* qui pro Sacramentorum administratione taxam pecuniariam rigide quasi mercedem a rusticis, etiam pauperibus, extorquent, aut quod damnabilius est, debitoribus morosis, usquedum solverint, conferre salutis pignora renuunt &c. 2. Qui *Missas* propter stipendium celebrant, secluso hoc non celebraturi. Stipendium tamen secundo sustentationis causa intendere, culpa vacat (a).
3. *Cano-*

Regressus est jus de novo adeundi Beneficium aliquando actu possessum, alteri cessum, quamprimum cessionarius vel obierit, vel ad aliud Beneficium promotus fuerit. Omnes isti modi seclusa Episcopi licentia simoniaci audiunt.

(a) Duplex in celebratione Missæ, vel alio quocumque spirituali exercitio spectari labor potest, unus operi *intrinsecus*, & inseparabilis uti lectio, cæremonia, & pro hoc quidquam temporale intendere, aut accipere simoniacum foret: alius *extrinsecus*.

3. *Canonici* qui sua in choro presentia temporale lucrum magis quam Dei laudem, ac fidelium ædificationem intendunt. 4. Qui politionibus lacessiti suum votum vendunt; aut adulatione ut alteri Beneficium conferat, Principem vel Episcopum adducunt. 5. Qui pro Beneficio resignato alium favorem, puta sororis ad nuptiarum commendationem, aut reciprocam Beneficii resignationem in gratiam tertii aliquando faciendam exigunt. 6. *Patroni*, qui jus patronatus vendunt, aut fundum, cui hoc jus est adnexum, pluris æstimant. 7. *Religiosi*, qui pro susceptione ad sacrum ordinem, vel Professione, vel sustentationis aliquid exigunt, nisi forsan monasterio fundi deficerent, aut pro supernumerariis alendo non sufficerent. 8. *Mercatores & circumforanei*, qui cruces, rosaria &c. eoquod benedicta sint, majore, vel omnino summo in pretio vendunt.

Simonie ecclesiasticæ rei sunt 1. *Vendentes aliqua ecclesiastica munera, quæ temporaliter*

cus, & separabilis ab opere, non tamen ab officio uti provisoria excursio ad ægrotum remotum in villa decumbentem, & pro hoc aliquid exigi absque simonia nequit: alius denique labor & operi & officio omnino extrinsecus & ab utroque separabilis, qualis foret si privatus Sacerdos, vel Parochus ex Beneficio non obligatus constitueretur ad celebrandam Missam in Ecclesia duabus leucis distante; & pro hoc citra simoniæ crimen juste quidquam exigitur. Ita D. Amort. Tom. 1. Tr. 3. Sect. 2. §. 9. n. 25.) citans pro se Tolentum, Catalanum, Valentiam, & alios.

tantum administrationem respiciunt, uti officium
 economi, Sacristæ, Procuratoris, Advocati Ec-
 clesiæ; cum rebus tamen Deo dicatis nexum
 habent (*can. Salvator. 1. quæst. 3.*). 2. Bene-
 ficium aliquod propria auctoritate, absque Papæ
 vel Episcopi interventu permutantes periam in
 favorem tertii. 3. Beneficium cum pensionis
 reservatione sine superioris auctoritate resignan-
 tes. 4. Examinatores Diocesum pecuniam vel
 aliam rem temporalem, utut sponte oblatam,
 accipientes. 5. Pecuniam exigentes pro sepul-
 tura, ut habetur cap. *Abolendæ. de Sepulturis.*
 Verum ubi contraria adest consuetudo legitime
 cum Episcopi approbatione præscripta, ut pa-
 vimentum sarciatur Ecclesiæ in qua cadaver se-
 pelitur, nulla simonia committitur, si permessa
 pecuniæ summa exigatur (a).

C A P U T III.

*Beneficiis contentiosis sæpe Simonia se
 ingerit.*

Inordinata rem quamdam vel acquirendi vel
 retinendi cupido ea sæpe media arripit, quæ
 divina aut humana lege improbantur. Id præ-
 primis

(a) Addi posset, pecuniam non pro sepultura, vel
 terra exigi, sed pro *onere* tum *positivo* quo to-
 tius alicujus familiæ cadavera in *certo* humari
 aut recondi loco debent; tum *privativo*, quo
 corpora quæcumque alia ab isto exclusa loco ma-
 nent ita, ut, qui prius communis erat, facta
 conventionem privatus esse incipiat, quod onus
 pretio æstimabile multi censent.

primis contentiosa circa Beneficia contingit, ut Beneficiati, ne speratum, aut possessum Beneficium, amittant, ponenda vel posita impedimenta pecuniis remouent, huncque agendi modum præsentem, in qua versantur, necessitate excusant. Quantum ista excusatio valeat, ex dicendis constabit.

Triplici titulo Beneficium quoddam contentiosum fieri potest. *Primo* improprie, cum nempe duo vel plures pro illius collatione supplicant, spemque obtinendi fere æqualem habent. *Secundo* proprie, cum diversi a diversis sunt præsentati, vel unus electus, alter postulari ad idem Beneficium aut officium, qua præsentatione, electione &c. quilibet *jus ad rem* videlicet Beneficium obtinuisse putatur. *Tertio* cum super Beneficio actu possessio unus alteri licentiam intentat, eumque de sua possessione dejicere nititur; hocque *vexatione* (ut vocant) vel *jussu* possessoris, aut competentis incapacitatem, aut crimen manifestando, vel *injuria*, eundem calumniis infectando.

Qui ad Beneficium *aspirat*, pecuniis offerat, ne alius incapacitatem ipsius Patrono insinuando, vel digniorem ad concursum mittendo se a Beneficii consecutione impediatur, simoniam comittit; quia (uti sanctus Thomas 2. 2. *quæst. 100. art. 2.* docet) Sic per pecuniam sibi viam pararet ad rem spiritualem obtinendam, quam nondum habet. Idem de illo dicendum, qui æmalum auro placat, ne calumniis aut

injusta vexatione Beneficium speratum sibi eripiat (a).

Qui ad Beneficium præsentatus, aut ad ecclesiasticam dignitatem electus, quosdam contradicentes, ne confirmationem ac institutionem impediunt, muneribus devincit, Simoniacus est. Ita clare Lucius III. cap. *Matthæus. de Simonia.* ubi ad quemdam Istriæ Prælatum ita rescribit: *Cum fuisses ad Ecclesiæ tuæ regimen de voluntate majoris partis fratrum electus, paucis tibi contradicentibus; quidam amicus tuus de*

con-

(a) Injustam tamen vexam pecuniis redimere licet, præsertim si injuste vexans nocere solum, non item prodesse Candidato potest, puta, si calumniis, Electores, Patronos &c. cuidam male affectos efficere, non autem ipsemet aliquod votum contribuere valet; quia juxta Soto, Sylvium & Lessium apud Billuartum per talem pecuniam nihil spirituale sibi acquireret, neque jus ad illud, sed solummodo injustam quam in fama &c. patitur, vexationem redimeret. Sicut enim ille, qui adeptus est Beneficium habet, jus pretio procurandi cessationem a nocumentis *justitiæ* contrariis, ita & qui ad Beneficium *aspirat*, habet jus procurandi cessationem a nocumentis *caritati* contrariis. Quamtuvis vera hæc Theoria sit; periculosa tamen ac delicata ejusdem praxis evadit. Sæpe enim vexationem ceu *injustam* philantia, seu inordinatus sui ipsius amor lamentatur; quam alius æquior judex omnino justam esse agnoscit; nonnumquam etiam tunc, cum injusta vexa pecuniis redimitur, scandalum apud alios nascitur. Sobrius itaque hujusce doctrinæ usus esse debet.

*conscientia tua, & voluntate turbata ei, magister discordice videbatur, certæ quantitatis munus exsolvit, & sic contradictio quievit. Nam autem dubitas, quod non sis a labe simonice pro-
 fus immunis, donec in administratione volueris remanere. Quia igitur consilium requisisti, quod tibi sit faciendum: respondemus, quod tibi magis tutum consulis, si administrationem celeriter ac sponte dimittas, illius verbi memor existens: Nil prodest homini, si universum mundum lucretur animæ vero suæ detrimentum patiat. Hæc tamen de eo, qui vexationem justam pecunie tollit, hasque iis ipsis qui Capituli membra sunt astute exsolvit, sunt accipienda. Nam quod Clericus, qui legitima electione, aut presentatione verum ad Beneficium jus acquisivit, non justos vexatores muneribus sopire possit, hæc obscure ex capitulo *Dilectus de Simonia* colligitur, clarisque verbis id sanctus Thomas docet, qui loco supra citato ita pergit: *Sed postquam jus alicui jam acquisitum est, licet per pecuniam injusta impedimenta removere.**

Id magis adhuc verum est, si super Beneficio jamjam possessio injusta alicui lis intentetur, secus vero si ob admissum crimen, cui Beneficii privatio est adnexa, coram iudice convenitur; sic enim non tam vexationem pecunia remitteret, quam spirituale Beneficium temporali pretio sibi vindicaret, aut conservaret, quod simoniacum est.

Sed quid, potestne quis expensas, quas in lite super Beneficio fecit, a resignatario exigere?

Si mala fide litigavit, male quidquam in compensationem resignans exigeret; quia expensae non alterius, sed sui causa sunt factae. Si vero bona fide litigavit, eas praecise, quas occasione litis, fecit expensas repetere potest ab eo, cui pacis amore Beneficium resignat; quia bonae fidei possessorem indemnem servari oportet. Attamen plus, quam revera expendit, exigere non potest; valida quoque renunciandi ratio esse, & ad Beneficium alioquin idoneus esse debet, qui renunciat. Si enim aliquis exempli gratia Parochiam cederet, quam regere non est aptus, quamvis multum in lite expenderit, non potest tamen expensas repetere.

At si quis Beneficium est adeptus, illudque pacifice possidet, illudne renunciare posset, & expensas, in acquisitione factas repetere? Respondeo id non licere, quia in sui, non resignatarii commodum illas fecit; secus simoniae pateret aditus: aegre enim Beneficiarios reperies, qui nullas in Beneficiorum acquisitione expensas fecerunt: hinc cap. *cum primum. de pactis* Alexander III. ejusmodi conventionem reprobat, inquit: *Nos eam non duximus admittendam, pro eo, quod videbatur pravam illicitae pactiois speciem continere.* Idem de pensionibus, de quibus privato condicto resignans, & resignatarius paciscerentur, ferendum est iudicium.

Aliud quoque nuper excogitatum est artificium, videlicet cum Beneficium deest cum alio permutandum, Capella ejusdem reditus fundatur a parente pro filio, vel ab alio pro se ipso.

Extra controversiam est, quodsi pater vel alius capellam instituat cum expressa intentione Beneficium aliud obtinendi, hunc simoniam saltem mentalem committere. *Primo* sic ambitionis vel avaritiæ opus agunt, peccantque contra ecclesiasticam vocationem, quæ omnino necessaria est, & quam ipsi sibi creant hac fundatione. *Secundo* magnam Ecclesiæ injuriam inferunt, qui absque vocatione illi tradunt ministrum, quem illa non elegit; & plerumque ineptum. Non me later, Doctores quosdam docere, hunc Beneficium acquirendi modum esse licitum; quia Capellæ fundator novo fundo Ecclesiam dicit. Verum horum sophismata vanæque ratiocinationes nequeunt hoc validum reddere, quod robore caret, priscisque sæculis fuit inauditum. Si vere ex devotione Capellam quis fundavit, eamque aliquamdiu possedit, quin illam cum Beneficio permutare intenderet, non eum damnare, si postea eam cum Beneficio permutaret, sed pura ab initio, & ab omni negotiatione remota intentio fuerit oportet, ut scrupulum omnino excludat.

CAPUT IV.

*Canonice Simoniacorum exponuntur
pœnæ.*

Omnem licet Simoniacam pravitatem Ecclesia detestetur; contra tres tamen præcipuas ejusdem species canonicis pœnis animadvertit, eoquod eas præ cæteris sicut frequentiores, ita & periculosiores agnoscat. Sunt autem illæ

Simoniæ, quæ 1. circa Beneficia, 2. circa sacram ordinationem, 3. circa Religionis ingressum committi solent.

Pœnæ in Simoniacos circa *Beneficia* (ad quæ etiam aliæ dignitates Abbatum, Priorum &c. reducuntur) sunt 1. Excommunicatio Papæ reservata, qua non solum simoniaci paciscentes, sed etiam cooperantes innodantur, sicuti habentur in Extravaganti *cum detestabile* (a). 2. Tituli, seu provisionis nullitas, ob quam nec Beneficium retineri, nec fructus percipi possunt. 3. Inhabilitas simoniace provisi ad idem Beneficium denuo acquirendum, quam nec Episcopus sua tollere dispensatione potest, uti capit. *Nobis. de Simonia* Cælestinus III. declaravit. Si tamen Beneficium simplex sit, ipsoque proviso ignorante simonia intervenerit, simplici facta resignatione, Episcopi dispensatio ad primum Beneficium januam aperit juxta cap. *Sz alicujus. de Electione* &c. 4. Inhabilitas ad alia Beneficia juxta Bullam Sixti V. quæ incipit *Sanctum*. 5. Privatio Beneficiorum antea obtentorum post sententiam saltem declaratoriam iudicis, quemadmodum ex Bullis Pii IV., & Pii V. colligitur (b). 6. Beneficiorum per-

confi-

(a) Ab hac, si ad forum contentiosum nondum deductum, sed occultum simoniæ crimen sit, Episcopi ultramontani absolvere possunt.

(b) Hæc tamen inhabilitas ad futura Beneficia, ac privatio antea possessorum a solo recipiente, non a resignante aut conferente incurritur, utut ex-

confidentiam acceptorum reservatio papalis, & proventuum aut pensionum ad cameram pontificiam devolutio juxta easdem Bullas, quæ tamen quoad ista in Gallia usu receptæ non sunt (a).

Ut istæ pœnæ incurrantur, simonia non re mentalis, aut conventionalis, sed realis completa esse debet. Hinc si Antonius pecuniam summam pro Beneficio promisit, quam solum post quindecim ab adeptio Beneficio dies solvit, tunc primum pœnis juris subjacet, cum pecuniam solvit, nec fit irregularis, etsi ante solutionem sui ordinis muneribus functus fuerit (b).

communicatio papalis ipsis maneat. Imo si recipiens statim ad se reversus & respiciens accelerata male parti Beneficii dimissione sibi prospexerit, ipse quoque ad alia saltem Beneficia habitus manet, neque præhabitis privatur. Ita Natalis Alexander & alii S. Pii V. Bullam exponunt.

(a) Hujusmodi Beneficiorum reservatio, & pensionum devolutio nec in nostra Germania tenentur. Nam Concordata, quæ Fridericus III., aliiq. Germaniæ Principes cum Eugenio IV. a. 1445. inierunt, omnes novas reservationes excludunt. Hisce autem concordatis ceu pacto bilaterali subsequentes Pontifices absque Germanorum consensu derogare per suas Bullas non possunt. Sed de hoc Exim. Barthelium, Zallwein, aliosque Publicistas vide.

(b) Has ipsas pœnas illi incurrunt, qui propria auctoritate Beneficia commutant, aut pensiones constituunt; quia etiam hi jure ecclesiastico simoniacorum nomine veniunt. Hancque sententiam ceu communem Antoine laudat (Tr. de simonia).

In confidentiali tamen simonia sola Beneficii datio, & acceptio sufficit; nec actualis cessio, atque pensionum solutio &c. requiritur: unde Cajus quamprimum sub fiducia pensionis &c. Beneficium Petronio resignat, dum alter Beneficium occupat, ipso facto uterque excommunicationem incurrit, utut fiduciaria conditio diu postea sit purganda, & quod plus est, etsi accipiens mala fiducia, quam in resignante adverrit, ipsemet crearet, prout clare in Bulla Pii V. habetur.

Si Claudius Petro centum aureos solvat, ut Andreae amico suo Beneficium resignet, Andreas, hujusce conventionis inscius, si postea desuper certior factus ipsam ratam habeat, in excommunicationem non incidit; in eas siquidem lata est excommunicatio, qui simoniam commiserunt, aut ad illam cooperati sunt, quorum neutrum dici de Andrea potest. Pariter si filius patri suo, aut amico reddat pecuniam, quam occulte pro Beneficio suo hi solverunt, in excommunicationem non incidit; at graviter peccaret, & Beneficium teneretur dimittere ad quod jus nullum habet, cum juxta sacros Canones simonia irritam collationem reddat, & possessor ipso facto, ante judicis sententiam Beneficio pri-

virt. Relig. cap. 5. art. 3. de Sim. post quæst. 21.).
Ab his tamen poenis immunes sunt, qui de commutatione, pensione &c. privatim tractantes ultimato nihil concludunt; sed totum ad beneficium summum Pontificis remittunt. Billuart
De Simon. Sect. 3. ad finem.

privatus existat: quod non de eo solum est intelligendum, qui simoniam commisit, sed de illo pariter, qui pro se simoniam factam esse, postea novit.

Sciens Ecclesiasticus consanguineos suos aut amicos pecuniam esse daturos, ut ipsi Beneficium comparent, se illis expresse opponit, & impedire nititur; nihilominus illud consanguineis emunt; ille vero nihil de simonia suspicatus bona fide possessionem inchoat: quæritur an de simonia certior factus Beneficium dimittere teneatur? Ad Beneficium dimittendum illum non adstringi, Doctores plerique censent, Innocentii III. Rescripto nixi, ubi Pontifex ad similem casum ita respondet: *Contra provisionem, & voluntatem tuam . . . aliquis te penitus ignorante, promisit, pecuniam, & exprobit; præsertim cum is nulla sit tibi consanguinitate conjunctus, nihil tibi debet ad penam vel culpam imputari, nisi postea consenseris, pecuniam solvendo promissam, aut reddendo solutam. Alioquin contingeret, quod alicujus factum, in subsidias inimico parantis, ei damnosum existeret, cui penitus displiceret, & sic aliquis de fraude sua commodum reportaret (cap. sicut. de Simonia).*

Si quis Beneficium simoniace collatum pacifice ac bona fide per triennium habuerit, certior factus de simonia posset illud juxta aliquos retinere, & valida esset ejus provisio, dummodo fructus hoc triennio perceptos, adhuc restitueret, sicut alii bonæ fidei possessiones ad restitutionem tenentur. Auctores graves

alii de hac Beneficiorum præscriptione alium
 silent, alii eam omnino negant; quibus & ego
 assentior: quia simonia tale est crimen, ut ubi
 se ingerit, favorem omnem excludere Jura ve-
 lint. Beneficiatum itaque a fructuum consum-
 ptorum restitutione absolverem, ut tamen Be-
 neficium simoniace sibi collatum resignet, velu-
 ti tutius, & forsan unice tutum suaderem (a).

Pœnæ simoniacorum circa ordinationem istæ
 sunt. 1. Ordinem simoniace conferens, susci-
 piens, & mediatores quidquam cooperantes
 ipso facto excommunicationem incurrunt Papæ
 reservatam (Extravag. cum detestabile) 2. Or-
 dinarius insuper ab ordinum collatione, & mû-
 neris episcopalis executione suspenditur, juxta
 Bull. Sixti V. quæ incipit *Sanctum*. 3. Ordina-
 tus

(a) Hoc ipsum tamquam tutius ac verius P. Billuart
 amplectitur allegans Regulam Cancellariæ, quæ
 Beneficium simoniace obtentum a præscriptione
 aperte excludit hisce verbis: *Voluit, & ordi-
 navit Dominus noster, ut si quis Beneficia ecclesia-
 stica, quæcumque sint, absque simoniaco ingressu
 ex apostolica, vel ordinaria collatione per trien-
 nium pacifice possederit, si se non intruserit, super
 hujusmodi Beneficiis molestari nequeat; nec non
 impetrationes de Beneficiis sic possessis factas irri-
 tas & inanes censeri decrevit.* Ubi omnis sive
 culpabilis, sive inculpabilis ingressus simoniacus
 excipitur. Eadem exceptio in Concordatis Leo-
 nis X. & Francisci I. Tit. de pacificis possessori-
 bus legitur. Hanc sententiam tenent Molineus
 Pontas, Cabassutius, Concina & alii, eique
 supremarum Curiarum praxis favet.

tus deinceps suspensus a suo ministerio manet, hancque contra suspensionem ministrans irregularitatem incurrit, dignitates omnes deperdit, nec alias, donec a Papa habilitetur, acquirere novas potest, juxta Bullam eandem.

Pœnæ simoniacorum circa *ordinis ingressum* notari istæ debent. 1. Pro admissione, aut sacra professione quidquam dantes, vel accipientes excommunicationi subjacent, si sint personæ singulares; si vero integrum capitulum sic suscipiat, vel aliis consentiat, suspensionem ab officio incurrit (*Extravag. Sanc. de Sim.*). 2. Simoniace professus ad arctius detrudi monasterium debet ut ibidem execrabilem excessum sine intermissione deploret (*cap. De Regularibus. De Simonia.*).

SECTIO VII.

DE

BENEFICIIS ET PENSIONIBUS

CAPUT I.

Beneficii notio, & divisio.

Beneficium ecclesiasticum est jus perpetuum percipiendi fructus ex bonis ecclesiasticis provenientes, Ecclesiæ auctoritate constitutum, & alicui propter officium spirituale concessum.

I. Jus